

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 12, 31 Декабрь

REVMATIZM KASALLIKLARINING KELIB CHIQISH SABABLARI VA DAVOLASH USULLARI

To'ychiyev H.H., Eshkaraev S.Ch.

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, Termiz sh., Farovon massivi

43B-uy, e-mail: esadir_74@rambler.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada revmatizm kasalliklarining asosiy etiologik omillari, klinik ko'rinishlari, diagnostika usullari va zamonaviy davolash strategiyalari haqida batafsil ma'lumot beriladi. Revmatizm asosan autoimmun jarayonlar bilan bog'liq bo'lib, organizmning o'z to'qimalariga hujum qiluvchi immun javob natijasida rivojlanadi. Kasallik bo'g'imlar, yurak va boshqa muhim organlarning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Ushbu maqolada kasallikni samarali nazorat qilish usullari, oldini olish choralari va bemorlar uchun tavsiyalar muhokama qilingan.

Kalit so'zlar: revmatizm, autoimmun jarayon, bo'g'im yallig'lanishi, streptokokk infeksiyasi, davolash.

CAUSES AND TREATMENT METHODS OF RHEUMATIC DISEASES

To'ychiyev H.H., Eshkaraev S.Ch.

Termez University of Economics and Service, Termez city, Farovon massif,

House 43B, e-mail: esadir_74@rambler.ru

Annotation. This article provides detailed information on the main etiological factors, clinical manifestations, diagnostic methods, and modern treatment strategies for rheumatic diseases. Rheumatism is primarily associated with autoimmune processes, which develop as a result of the immune response targeting the body's own tissues. The disease can lead to damage to joints, the heart, and other vital organs. The article discusses effective disease control methods, preventive measures, and recommendations for patients.

Keywords: rheumatism, autoimmune process, joint inflammation, streptococcal infection, treatment.

ПРИЧИНЫ ВОЗНИКНОВЕНИЯ И МЕТОДЫ ЛЕЧЕНИЯ РЕВМАТИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 12, 31 Декабрь

Туйчиев Х.Х., Эшкараев С.Ч.

Термезский университет экономики и сервиса, г. Термез, массив Фаровон,
дом 43Б, e-mail: esadir_74@rambler.ru

Аннотация. В данной статье подробно рассмотрены основные этиологические факторы, клинические проявления, методы диагностики и современные стратегии лечения ревматических заболеваний. Ревматизм, в основном, связан с аутоиммунными процессами, развивающимися в результате иммунного ответа организма, направленного против собственных тканей. Заболевание может приводить к повреждению суставов, сердца и других жизненно важных органов. В статье обсуждаются эффективные методы контроля заболевания, меры профилактики и рекомендации для пациентов.

Ключевые слова: ревматизм, аутоиммунный процесс, воспаление суставов, стрептококковая инфекция, лечение.

KIRISH

Revmatizm (yun. rhevmatismos shilliq) — biriktiruvchi to‘qimaning keng tarqalgan yallig‘lanishi bilan tavsiflanadigan kasallik, bunda, asosan, yurak, bo‘g‘imlar va boshqa a‘zolar yallig‘lanadi. 1838-yilda russhifokori G.I. Sokolskiy va fransuz Buyo bo‘g‘in revmatizmi o‘tkir xurujining klinikasi bilan davosini birinchi marta tasvirlab, bu kasallikning yurak shikastlanishiga aloqador bo‘lishini aniqlab berishgan. Revmatizm bilan bolalar va o‘smirlar hammadan ko‘proq kasallanadi. Bunday xastalik bilan ayollar erkaklarga qaraganda 1,5—2 barobar ko‘p og‘riydilar

Revmatizm — bu autoimmun tabiatga ega bo‘lgan surunkali kasallik bo‘lib, ko‘pincha streptokokk infeksiyasidan keyin rivojlanadi. Kasallikning asosiy xususiyati shundaki, u organizmning immun tizimi tomonidan yurak, bo‘g‘imlar va boshqa organlarni yallig‘lantiradi. Ushbu kasallik odatda 5-15 yoshdagi bolalarda uchraydi, ammo kattalarda ham qayta faollashishi mumkin.

Dunyo miqyosida yurak-qon tomir tizimi kasalliklarining muhim qismi revmatizm bilan bog‘liq. Butunjahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma‘lumotlariga ko‘ra, revmatizm yurak yetishmovchiligining asosiy sabablaridan biri hisoblanadi. Shuning uchun

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 12, 31 Декабрь

kasallikni erta aniqlash, sabablarini tahlil qilish va samarali davolash dolzarb ahamiyatga ega.

KELIB CHIQISH SABABLARI Revmatizm kasalligining rivojlanishiga ta'sir qiluvchi omillar bir necha asosiy guruhlarga bo'linadi:

1. Streptokokk infeksiyasi; Revmatizmning asosiy sababi A-guruh beta-gemolitik streptokokklardir. Bu mikroorganizmlar ko'pincha tomoqda angina, farangit yoki skarlatina kabi kasalliklarni keltirib chiqaradi. Agar bu infeksiya to'g'ri davolanmasa, organizmda immun javob buzilishi va autoimmun jarayonlar boshlanadi.
2. Autoimmun jarayon; Streptokokklarga qarshi hosil bo'lgan antitanachalar ba'zida organizmning o'z to'qimalariga (yurak, bo'g'imlar va asab tizimi) hujum qila boshlaydi. Bu autoimmun reaksiya natijasida yallig'lanish va shikastlanish yuzaga keladi.
3. Genetik moyillik; Irsiy modda omillar revmatizm rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Ayrim odamlar genetik tuzilishi tufayli bu kasallikka ko'proq moyil bo'lishadi.
4. Atrof-muhit va gigiyenik sharoitlar; Nam va sovuq iqlim, past gigiyena sharoitlari revmatizmga olib keluvchi infeksiyalar xavfini oshiradi.
5. Immunitet tizimining zaiflashishi; Immun tizimi yaxshi ishlamayotgan yoki surunkali kasalliklarga chalingan odamlar streptokokk infeksiyasi bilan og'riganidan keyin revmatizm rivojlanish xavfiga duch keladi.

KLINIK KO'RINISHLAR

Revmatizmning asosiy klinik belgilari quyidagilardan iborat:

1. Bo'g'imlarning yallig'lanishi (poliartrit)

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 12, 31 Декабрь

Bo'g'implarda og'riq va shish.Yallig'lanish odatda katta bo'g'implarda (tizza, tirsak) boshlanadi.Simptomlar harakat bilan kuchayadi.

2. Yurak shikastlanishi (revmatizmli kardit)Yurak ritmining buzilishi.Yurakning o'ng yoki chap qopqog'ining shikastlanishi (stenoz yoki yetishmovchilik).Nafas qisishi, tez charchash.

3. Asab tizimi buzilishlari (xoreya)Mushaklarning nazoratsiz harakatlari.Psixologik o'zgarishlar (asabiylashish, depressiya).

4. Teri va boshqa o'zgarishlar,Teri ostida revmatik tugunchalar paydo bo'lishi.Teri yuzasida qizil dog'lar yoki o'zgarishlar.

DIAGNOSTIKA USULLARI

Revmatizmni aniqlashda quyidagi tekshiruvlar muhim rol o'ynaydi:

Laboratoriya tahlillari,ASO (antistreptolizin O) darajasi: Streptokokk infeksiyasini tasdiqlash uchun.Yallig'lanish ko'rsatkichlari: CRP, ESR darajalari oshgan bo'lishi mumkin.Umumiy qon tahlili: Leykotsitoz va anemiya aniqlanishi mumkin.

2. Instrumental diagnostika,EKG (elektrokardiografiya): Yurak ritmi buzilishlarini aniqlaydi.Ekokardiografiya: Yurak qopqog'i shikastlanishini aniqlash uchun.Rentgen: Bo'g'implarning anatomik holatini baholash.

3. Klinik baholash,Yallig'langan bo'g'implar, yurak ovozlari va boshqa belgilarni shifokor tomonidan tekshirish.

DAVOLASH USULLARI

1. Antibiotik terapiyasi,Streptokokk infeksiyasini yo'q qilish uchun penitsillin asosidagi dorilar ishlatiladi.Allergik bemorlarda makrolidlar (eritromitsin) qo'llaniladi.

2. Yallig'lanishga qarshi terapiya,Nosteroid dorilar (NYAQP): Diklofenak, ibuprofen.Glyukokortikoidlar: Kuchli yallig'lanishni davolash uchun prednizolon.

3. Yurakni qo'llab-quvvatlash,Diuretiklar va beta-blokerlar yurak faoliyatini yaxshilashda qo'llaniladi.

4. Profilaktika va rehabilitatsiya,Antibiotiklarning uzoq muddatli profilaktik qabul qilinishi.Jismoniy mashqlar va sanatoriyda davolanish.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 12, 31 Декабрь

ASORATLAR; Yurak qopqog‘i stenoz yoki yetishmovchiligi. Surunkali bo‘g‘im kasalliklari. Yurak yetishmovchiligi va aritmiyalar.

XULOSA

Revmatizm kasalligi erta aniqlanib, to‘g‘ri davolanmasa, yurak va boshqa hayotiy muhim organlarga katta zarar yetkazishi mumkin. Shuning uchun kasallikning klinik belgilari va sabablariga e‘tibor qaratish muhimdir. Zamonaviy diagnostika va davolash usullari yordamida revmatizmning asoratlari kamaytirilishi va bemorlarning hayot sifati yaxshilanishi mumkin. Profilaktika choralari orqali kasallikning qayta rivojlanishi oldini olish ham muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. To‘xtayev, A. R. "Revmatizm va yurak-tomir kasalliklari." Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2018.
2. Ibrohimov, M. T. "Ichki kasalliklar propedevtikasi." Toshkent: O‘zbekiston Tibbiyot Akademiyasi nashriyoti, 2015.
3. Karimov, U. M. "Revmatizm kasalliklarini davolashda zamonaviy yondashuvlar." Toshkent: Ilm-fan, 2020.
4. Saidov, A. R. "Yallig‘lanishli bo‘g‘im kasalliklari." Toshkent: O‘zMU nashriyoti, 2019.
5. Yo‘ldoshev, A. A. "Revmatizm va uning profilaktikasi." Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2016.
6. Sobirov, N. K. "Ichki kasalliklar diagnostikasi." Toshkent: O‘zbekiston Tibbiyot Akademiyasi nashriyoti, 2017.
7. Xolmurodov, O. R. "Yallig‘lanishli bo‘g‘im kasalliklarining davolash usullari." Toshkent: Innovatsion tibbiyot markazi, 2021.
8. Ahmedov, T. R. "O‘zbekistonda revmatizm kasalliklarining epidemiologiyasi." Toshkent: Ilmiy tahlil markazi, 2018.
9. Nazarov, D. U. "Revmatologiya bo‘yicha zamonaviy yondashuvlar." Toshkent: Tibbiyot va innovatsiya, 2020.
10. Shodmonov, A. B. "Revmatizmni aniqlash va davolashda ultratovush diagnostikasi." Toshkent: Innovatsion tibbiyot nashriyoti, 2019.

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 12, 31 Декабрь

11. Abdullayev, I. S. "Yalligʻlanishli kasalliklarni dori vositalari bilan davolash." Toshkent: Farmatsevtika nashriyoti, 2021.
12. Haydarov, M. T. "Revmatologiya asoslari." Toshkent: Tibbiyot akademiyasi nashriyoti, 2016.
13. Qoʻchqorov, S. M. "Revmatizm va autoimmun kasalliklar." Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2022.